

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 10Co/60/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8116205331
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marek Kohút
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8116205331.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci žalobkyne: L.. N. M., F.. S., D.. X.X.XXXX, N. Č. XXXXX/XX, A., právne zastúpenej JUDr. Jánom Martincom, advokátom, so sídlom Werferova 1, Košice, proti žalovanému: A. M., D.. XX.XX.XXXX, N. Č. XXXXX/XX, A., právne zastúpeného JUDr. Petrom Čurillom, advokátom, so sídlom Hlavná 11, Prešov, o návrhu žalobkyne na nariadenie predbežného opatrenia, o odvolaní žalovaného proti uzneseniu Okresného súdu Prešov č. k. 8C/72/2016-19 zo dňa 15.3.2016, zhodou hlasov členov senátu takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e uznesenie súdu prvého stupňa v jeho napadnutej vyhovujúcej časti vo výroku o predbežnom nariadení žalovanému dočasne nevstupovať do rodinného domu na Č. X. Č.. XX S. A., Z.. Č.. XXXXX, nachádzajúceho sa na parcele Y. XXXX, zastavané plochy a nádvoria o výmere 380 m².

V prevyšujúcej vyhovujúcej časti m e n í uznesenie súdu prvého stupňa tak, že návrh na nariadenie predbežného opatrenia z a m i e t a.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým uznesením Okresný súd Prešov (ďalej len súd prvého stupňa) rozhodol tak, že: „predbežne nariaďuje odporcovi, A. M., D.. XX.XX.XXXX, H. N. Č. XXXXX/XX, XXX XX A.Š., aby dočasne nevstupoval do rodinného domu na Č. X. Č.. XX S. A.P., Z.. Č.. XXXXX, nachádzajúceho sa na parcele Y. XXXX, zastavané plochy a nádvoria o výmere, 380 m² a na parc. Y. XXXX/X, záhrady, o výmere 1137 m², evidovaných na U. Č.. XXXX, G.. Ú.. A. a to až do právoplatného skončenia konania o vylúčenie odporcu z užívania predmetného rodinného domu.

V prevyšujúcej časti návrh zamietá.

Navrhovateľka je povinná v lehote 30 dní odo dňa doručenia tohto uznesenia podať na súde návrh na začatie konania o vylúčenie odporcu z užívania rodinného domu a príslušných pozemkov uvedeného v prvej časti výroku tohto uznesenia.

O trovách konania o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia bude rozhodnuté v konečnom rozhodnutí vo veci samej“.

V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa sa podaním doručeným súdu prvého stupňa dňa 14.3.2016 domáhala nariadenia predbežného opatrenia podľa § 76 ods. 1 písm. g) Občianskeho súdneho poriadku, a to zákazu vstupu žalovaného do rodinného domu do právoplatného skončenia trestného konania vo veci nebezpečného vyhrážania, alternatívne do právoplatného skončenia konania vo veci podania žaloby podľa § 705a Občianskeho súdneho poriadku (zrejme mal súd prvého stupňa na mysli Občianskeho zákonníka). Citujúc ustanovenia §§ 74 ods. 1, 75 ods. 1, 5, 76 ods. 1 písm. g), 76 ods. 3, 77 ods. 1, 2 a 76 ods. 4, všetko O.s.p., súd prvého stupňa uzavrel, že dôvodné podozrenie z násilia sa v prípadoch podľa ust. § 76 ods.1 písm. g) O.s.p. preukazuje predovšetkým, avšak nielen listinnými

dôkazmi, keďže ide o konanie z hľadiska procesného, maximálne zrýchlené. Aplikáciou predmetného predbežného opatrenia v súlade s ust. § 76 ods. 1 písm. g) O.s.p. sa ohrozenej osobe poskytuje pomerne rýchla ochrana, vďaka ktorej nemusí ďalej zotrvať v spoločnom obydľí s násilnou osobou, ani nemusí opúšťať svoje obydlie, ak sa chce chrániť pred opätovnými útokmi násilnej osoby, nemusí žiť v strachu a obavách o svoj život a zdravie, a ani si nemusí hľadať náhradné ubytovanie. V predmetnej veci žalobkyňa podľa súdu prvého stupňa preukázala, že žalovaný sa voči nej správa násilne a vzbudzuje v nej odôvodnené obavy o svoje zdravie a život.

V tomto konkrétnom prípade žalobkyňa podľa prvostupňového súdu osvedčila svoj nárok na vydanie predbežného opatrenia s poukazom na lekársku správu nachádzajúcu sa v konaní vedenom na tamomšom súde o obmedzenie spôsobilosti žalovaného na právne úkony, ako aj potvrdeniami P. A. A. - Z. (potvrdením o vykázaní zo spoločného obydľia a potvrdením o podaní trestného oznámenia na žalovaného pre prečin nebezpečného vyhrážania) a vlastnou výpoveďou. Z lekárskej správy nepochybne vyplýva, že žalovaného ťažká choroba má negatívny vplyv aj na jeho psychiku a nepredvídateľné správanie sa, ktoré odôvodnene vzbudzuje obavy a strach žalobkyne o svoj život a zdravie. Rovnako nemenej významnou skutočnosťou pre rozhodovanie súdu bola výpoveď žalobkyne, ktorá bližšie dokreslila okolnosti prípadu. Súd prvého stupňa na základe uvedeného dospel k záveru, že v danom prípade je nariadenie predbežného opatrenia tak, ako ho navrhla žalobkyňa, odôvodnené. Nariadením predbežného opatrenia, ktorým súd zakazuje žalovanému vstupovať do rodinného domu, poskytuje žalobkyňi dočasnú ochranu, zabraňuje ďalšiemu zhoršeniu jej postavenia aj za cenu, že skutkový stav vecí ešte nie je náležite zistený. Súd preto návrhu žalobkyne na nariadenie predbežného opatrenia vyhovel v plnom rozsahu.

Zároveň zaviazal žalobkyňu podať návrh na súd na vylúčenie žalovaného z užívania nehnuteľnosti v lehote 30 dní od doručenia uznesenia, ktorým súd nariadil predbežné opatrenie.

Pretože konanie o návrhu žalobkyne vo veci samej nie je doposiaľ právoplatne skončené, vyslovil súd prvého stupňa, že o trovách konania, o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia rozhodne spolu s rozhodnutím o trovách konania vo veci samej.

Voči tomuto uzneseniu, a to voči vyhovujúcej časti, podal včas prostredníctvom svojho právneho zástupcu odvolanie žalovaný, ktoré odôvodnil tým, že prvostupňový súd dospel k nesprávnym právnym záverom, keď absolútne nevyvážene posudzoval tvrdenia žalobkyne, nezohľadňujúc ďalšie okolnosti. Poukázal, že zo strany Policajného zboru v zmysle ustanovenia § 27a ods. 1 zák. č. 171/1993 Z. z., došlo k vykázaní žalovaného bez akéhokoľvek ďalšieho dokazovania a len na základe tvrdení žalobkyne a prehlásenia, resp. potvrdenia jej sestry, ktorá „zhodou okolností“ sa v uvedený deň údajného incidentu nachádzala v domácnosti účastníkov. Ani prvostupňový súd, a ani policajný zbor sa podľa odvolateľa nezaoberali množstvom oznámení, ktoré už samotná žalobkyňa urobila na P. A. A.-Z., ktoré boli bez ďalšieho odložené s tým, že súd opomenul zaoberať sa výsledkami týchto konaní zo strany policajných orgánov, resp. priestupkových orgánov, na ktoré samotná žalobkyňa vo svojej výpovedi poukazuje. Poukázal na to, že všetky podnety boli ako nedôvodne odložené a zo strany samotnej žalobkyne sa jedná o prenasledovanie žalovaného, ktorý sa takto stáva terčom nekonečných oznámení a atakov. V prípade, ak by si prvostupňový súd na príslušnom súde urobil tzv. lustrum, zistil by stav jednotlivých konaní medzi účastníkmi, bolo by zrejmé, že žalovaný sa v konaní domáha náhrady výdavkov spojených s užívaním predmetných nehnuteľností, ktoré tiež užíva i žalobkyňa, ktorá neplatí žiadne úhrady, ani dodávku energie, ani ďalšie výdavky. Podľa odvolateľa, prvostupňový súd svojím rozhodnutím zasiahol do jeho ústavných práv, mal sa bližšie zaoberať okolnosťami vzťahu účastníkov a takto hodnotiť i vierohodnosť výpovedí samotnej žalobkyne a musel by zistiť, že k odpojeniu plynového kotla došlo technikom, ktorý vykonával revízie a údržbu oboch plynových kotlov nachádzajúcich sa v rodinnom dome účastníkov. Odpojenie predmetného kotla bolo výsledkom postupu tohto technika, ktorý vykonával revíziu a údržbu týchto kotlov, čo samozrejme v konečnom dôsledku vyvolalo nevôľu zo strany žalobkyne a práve uvedená skutočnosť je primárnou príčinou takéhoto postupu zo strany žalobkyne. Žalobkyňa bola vyzvaná, aby sprístupnila priestor, kde sa nachádza kotol, ktorý vytápa časť domu, v ktorej býva, túto výzvu jednoznačne vylúčila a odmietla sprístupniť kontrolu kotla, ktorý je v zlom technickom stave a ohrozuje bezpečnosť v celom dome. Prvostupňový súd sa bližšie nezaoberal zdravotným stavom samotného žalovaného, pričom v konečnom dôsledku len odkazuje na účelovú správu predloženú žalobkyňou v konaní vedenom na Okresnom súde Prešove, ktorého cieľom má byť obmedzenie spôsobilosti na právne úkony žalovaného. Odvolateľ mal

za to, že uvedené skutočnosti mal prvostupňový súd zohľadniť predtým, ako zasiahol do ústavných práv žalovaného, a to bez ohľadu na to, že sa jedná len o dočasnú úpravu pomerov účastníkov. V tejto súvislosti zdôraznil, že účastníci dlhodobo spoločne obývajú tento rodinný dom a ich spolužitie doposiaľ zo strany žalovaného bolo bezproblémové a zo strany žalobkyne tak, ako na to už vyššie poukázal, bolo spojené s neustálym osočovaním osoby žalovaného. Poukazujúc na uvedené preto žiadal, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie zmenil a návrh na vydanie predbežného opatrenia v plnom rozsahu zamietol.

Žalobkyňa vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalovaného pokladala napadnuté uznesenie za správne, zákonné a potrebné a preto navrhla, aby odvolací súd zamietol odvolanie žalovaného a žalobkyni priznal právo na náhradu trov konania. Poukázala na to, že osvedčenie dôvodov z podozrenia násilia znamená, že súd pomocou ponúknutých dôkazných prostriedkov zisťuje najvýznamnejšie skutočnosti (teda nie rozhodujúce), pričom postačuje, že osvedčená skutočnosť sa mu vzhľadom na všetky okolnosti javí ako nanajvýš pravdepodobná. Žalobkyňa mala za to, že uniesla bremeno „osvedčenia“ dôvodného podozrenia z násilia, hlavne nasledovnými skutočnosťami, keď dňa 10.3.2016 podala oznámenie na Políciu vo veci podozrenia z prečinu nebezpečného vyhrážania, keď za prítomnosti jej sestry sa jej mal žalovaný vyhrážať zabitím. Toho istého dňa bol žalovaný vykázaný zo spoločného obydľia na dobu 10 dní, ako o tom svedčí potvrdenie P. A. A. - Z., teda policajt na mieste samom po zistení stavu vo veci rozhodol, že toto opatrenie je potrebné. Prvostupňový súd po oboznámení sa s prepúšťacou správou žalovaného z konca februára 2016 zistil, že počas jeho hospitalizácie bolo realizované konziliárne psychiatrické vyšetrenie pre negativizmus, zmätenosť a stavy agresivity. Zároveň bola zistená emočná labilita s výraznou iritabilitou, organické zmeny CNS, susp. osobnosti, nekritický. Vyššie uvedené skutočnosti pokladala žalobkyňa za dostatočné pre nariadenie predbežného opatrenia, keďže je žalovaný pre ňu nebezpečný. Na druhej strane argumenty žalovaného uvedené v odvolaní nijako nevyvracajú osvedčené dôvodné podozrenie z násilia a týkajú sa vecí nepodstatných pre toto konanie o nariadenie predbežného opatrenia. Za takéhoto skutkového stavu je podľa žalobkyne potrebné dočasne upraviť pomery až do času, kým vo veci samej nerozhodne súd. Zároveň si žalobkyňa uplatnila náhradu trov konania spočívajúcich v trovách právneho zastúpenia.

Krajský súd v Prešove (ďalej len odvolací súd) príslušný na rozhodnutie o odvolaní podľa § 10 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. O.s.p. v znení neskorších predpisov (ďalej len O.s.p.), vzhľadom na včasnosť podaného odvolania žalovaným podľa § 204 ods. 1 O.s.p., preskúmal napadnuté predbežné opatrenie vydané súdom prvého stupňa, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 212 O.s.p., bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a zistil, že v prejednávanej veci sú splnené podmienky na potvrdenie uznesenia súdu prvého stupňa s výnimkou tej časti vyhovujúceho výroku, ktorou zakázal žalovanému vstup na parcelu Y. XXXX/X - záhrady o výmere 1137 m², nachádzajúcu sa v G.. Ú.. A..

Podľa § 76 ods. 1 písm. g) O.s.p., predbežným opatrením môže súd nariadiť účastníkovi, najmä, aby nevstupoval dočasne do domu alebo bytu, v ktorom býva osoba, ku ktorej je dôvodne podozrivý z násilia.

Podľa článku 20 ods. 1 prvá, druhá veta Ústavy SR, každý má právo vlastníť majetok, vlastnícke právo vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

Podľa článku 13 ods. 4 Ústavy SR, pri obmedzení základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel. Takéto obmedzenia sa môžu použiť len pre ustanovený cieľ.

Podstatným znakom predbežného opatrenia je jeho predbežný a dočasný charakter, to znamená, že dočasne budú upravené pomery účastníkov, aby bol zabezpečený budúci výkon rozhodnutia do doby, než sa vydá vo veci konečné rozhodnutie. Predbežné opatrenie je potrebné nariadiť všade tam, kde by jeho nenariadením vznikol priestor pre právne úkony, ktoré by vytvorili nezvratný stav. V návrhu na nariadenie predbežného opatrenia musí navrhovateľ osvedčiť návrh voči odporcovi alebo porušenie práva odporcom na potrebu dočasne upraviť pomery účastníkov, t. j. naliehavosť situácie. Zároveň z nariadenia predbežného opatrenia musí vyplývať, ktorý v zákone uvedený účel má navrhované predbežné opatrenie plniť. Z dočasného charakteru predbežného opatrenia vyplýva, že pred jeho nariadením nemusí súd zistiť všetky okolnosti, ktoré sú potrebné pre vydanie konečného rozhodnutia, ale nie je možné nariadiť predbežné opatrenie bez toho, aby boli aspoň osvedčené základné skutočnosti potrebné pre záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa

poskytuje predbežná ochrana, ako aj osvedčenie, že je tu nebezpečenstvo bezprostredne hrozacej ujmy.

Podľa dôvodovej správy, k vyššie citovanému ustanoveniu § 76 ods. 1 písm. g) O.s.p., má právo na ochranu života a zdravia, ktoré je násilníkom ohrozované, absolútnu povahu a teda je silnejšie ako vlastnícke právo násilníka, či právo, ktoré mu vyplýva zo spoločného nájmu bytu. Preto užívacie právo násilníka k spoločnému obydliu, ktoré vyplýva z bezpodielového, resp. podielového spoluvlastníctva, je nutné v záujme ochrany života a zdravia obetí, jeho násilného správania obmedziť.

Predpokladom na nariadenie predbežného opatrenia v zmysle vyššie citovaného ustanovenia je však to, že povinná osoba je dôvodne podozrivá z násillia, predovšetkým fyzického násillia, hoci sa nedá vylúčiť ani psychické týranie. Dôvodnosť podozrenia nemá kvalitu podozrenia potrebného na začatie trestného stíhania, preto súd nemusí uvažovať o vzťahu podozrenia k prípadnému trestnému, alebo inému obdobnému j postihu povinnej osoby.

V danom prípade považuje odvolací súd za žalobkyňou osvedčené podozrenie z takéhoto násillia, čo vyplýva predovšetkým z potvrdenia o vykázaní žalovaného zo spoločného obydlija zo dňa 10.3.2016, ktorý bol povereným príslušníkom Policajného zboru po prešetrení okolností na tvári miesta, vykázaný zo spoločného obydlija účastníkov nachádzajúceho sa na Č. X. Č.. XX S. A., ako aj zo samotnej výpovede žalobkyne na pojednávaní konanom dňa 15.3.2016, ktorá okrem tých skutočností, že ju mal žalovaný aj v minulosti fyzicky a psychicky napádať, uviedla aj poškodenie dverí a kotla v ich spoločnom rodinnom dome. Rovnako z prepúšťacej správy žalovaného zo dňa 29.2.2016, a to konkrétne z konziliárneho psychiatrického vyšetrenia bola objektívne zistená zmätočnosť a agresivita u žalovaného, a to aj v rámci objektívneho lekárskeho záveru spojená so zmenami nálad a emočnou labilitou s výraznou iritabilitou v spojení s organickými zmenami CNS osobnosti. V tejto súvislosti preto odvolací súd poukazuje, že nielen výpoveďou žalobkyne, ale aj predloženými listinnými dôkazmi bola dostatočne osvedčená naliehavosť potreby dočasne upraviť pomery účastníkov, t. j. dočasného zákazu vstupu žalovaného do spoločného obydlija, ktorý má so žalobkyňou, keď právo na ochranu života a zdravia žalobkyne, ktoré je žalovaným ohrozované, má absolútnu povahu a teda je silnejšie, ako spoluvlastnícke právo žalovaného k predmetnému rodinnému domu. Preto užívacie právo žalovaného k spoločnému obydliu je nutné v záujme ochrany života a zdravia žalobkyne obmedziť, keď žalovanému toto vlastnícke právo zostáva zachované a obmedzuje sa len jediná jeho zložka - ius utendi, a to len na čas do právoplatného rozhodnutia vo veci samej (o vylúčení žalovaného z užívania predmetného rodinného domu).

Takýmto dočasným nariadením nemôže dôjsť podľa odvolacieho súdu, k zásahu do ústavných práv žalovaného tak, ako to vytýkal žalovaný vo svojom odvolaní, keď treba zdôrazniť, že s prihliadnutím na osobitný charakter konania súvisiaceho s otázkami domáceho násillia, v ktorom je žalobkyňa ako bývalá manželka, v ťažkej dôkaznej situácii preukázať násillie v blízkom rodinnom kruhu, má aj odvolací súd za to, že zo strany žalobkyne boli splnené podmienky potreby dočasnej úpravy jednak tým, že žalobkyňa osvedčila právo, na základe ktorého sa domáha ochrany, a to v ust. § 76 ods. 1 písm. g) O.s.p., a tiež preukázala naliehavosť potreby dočasnej úpravy, a to predovšetkým tým, ako uvádza vo svojom návrhu, ako aj účastníckej výpovedi na pojednávaní, že žalovaný sa voči nej dopúšťa fyzického násillia, ako aj tým, že hrozba tohto fyzického násillia vyplýva z objektívnej psychiatrickej lekárskej správy, t. j. nielen zo subjektívnej výpovedi žalobkyne, prípadne jej sestry, ale aj z objektívneho lekárskeho záveru. Z toho je zrejmé, že agresívne konanie žalovaného voči žalobkyňi má negatívne následky a neznesie odklad do skončenia konania vo veci samej (vylúčení žalovaného z užívania domu), prípadne do skončenia trestného konania, nakoľko situácia, ktorú domáce násillie môže vyvolať, má ťažko napravitelné následky. Vzhľadom na tieto skutočnosti aj odvolací súd považoval návrh žalobkyne za dôvodný v časti, ktorou sa domáhala vylúčenia žalovaného z užívania rodinného domu a preto napadnuté uznesenie v tejto časti ako vecne správne potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.).

Zároveň z citovaného ustanovenia § 76 ods. 1 písm. g) vyplýva, že súd môže nariadiť účastníkovi, aby nevstupoval do domu alebo do bytu, v ktorom býva osoba, vo vzťahu ku ktorej je dôvodne podozrivý z násillia, nie však, aby nevstupoval na pozemok, ktorý je v spoluvlastníctve oboch účastníkov a ktorý nie pod nehnuteľnosťou (domom alebo bytom) z ktorej užívania bol žalovaný dočasne vylúčený a navyiac navrhované predbežné opatrenie v tejto časti nemá skutkový súvis s vecou samou. Zároveň odvolací súd podotýka, že významným atribútom, ktorý sa uplatňuje v súvislosti s predbežným opatrením, je aj

zásada proporcionality, keď súd musí zvážiť rovnováhu záujmov pri rozhodovaní o predbežnom opatrení a súvisiacich záujmov, ktoré by mali byť nariadeným predbežným opatrením dotknuté. V prejednávanej veci má odvolací súd za to, že je nepochybné, že na žalovaného nemožno spravodlivo žiadať, aby bol čo i len dočasne vylúčený z užívania pozemku - parcely Y. XXXX/X, záhrady o výmere 1137 m² nachádzajúcom sa v G.. Ú.. A., keď takéto porušenie vlastníckeho práva žalovaného spočívajúce v jeho možnosti užívať túto nehnuteľnosť, je neproporcionálny prostriedok ochrany porušenia práv vo vzťahu k žalobkyni.

Z vyššie uvedených dôvodov preto odvolací súd napadnuté uznesenie v tejto časti (v časti, v ktorej bol žalovaný vylúčený z užívania záhrady Y. XXXX/X) zmenil tak, že návrh na nariadenie predbežného opatrenia v tejto časti zamietol (§ 220 O.s.p.).

Odvolací súd nerozhodol o náhrade trov odvolacieho konania v súvislosti s napadnutým predbežným opatrením, keď mal za to, že o týchto trovách rozhodne v zmysle ust. § 145 O.s.p. v konečnom rozhodnutí súd prvého stupňa, pretože tento tak neurobil ani v konaní o nariadení predbežného opatrenia a vyslovil, že o trovách konania o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia rozhodne spolu s rozhodnutím o trovách konania vo veci samej.

Toto rozhodnutie prijal odvolací senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.